

Prezentační dovednosti v ČJ – Mluvní školení

Lektor: Doc. Mgr. Václav Martinec

A)

PRVNÍ SEDMERO – PRAVIDLA SROZUMITELNÉ A ZNĚLÉ MLUVY:

- 1) Mluvím na hustém výdechovém proudu vzduchu.
- 2) Rozlišuji dlouhé a krátké samohlásky.
- 3) Při výslovnosti Í Ě Á Ó Ú svoje ústa plynule otevírám a zavírám.
- 4) Souhlásky na konci slov vyslovuji s velkou pečlivostí.
- 5) Nevynechávám žádnou ze souhlásek, když se nacházejí ve shluku.
- 6) Přízvuk kladu na předložku.
- 7) Ovládám výrazové proměny hlasu.

poznámka pod čarou – Budeme-li dobře mluvit, bude nám i dobře rozuměno.

Není problém těchto sedm jednoduchých požadavků pochopit během jediné lekce, či při prvním přečtení. Trvá ale dlouhou dobu, než si je osvojíte natolik, že je budete uplatňovat spontánně i ve vypjatých životních situacích.

V této lekci se seznámíte s elementárními pravidly srozumitelné a kultivované mluvy. Jedná se vlastně o test vaší mluvní úrovně.

JAK CVIČIT A JAK POSLOUCHAT SEBE I METODICKÉ NAHRÁVKY?

Nespokojte se s poslechem z drobných reproduktorů zamontovaných v počítači.

Nahrávky si pusťte přes externí reproduktory, pak získáte věrohodnější zvukový obraz.

Při poslechu se nikdy nedívejte do textu. Oko pak spolupracuje s uchem, které pak drobné akustické nesrovnalosti přestanete rozeznávat, protože optická informace spontánně vyrovnává nedostatky ve výslovnosti.

Pokud si chcete svůj sluch procvičit i na rozeznávání jemných akustických odlišností, poslouchajte nahrávky se zavřenými očima.

Každý cvičný text si nejprve několikrát přečtete nahlas.

Potom si svůj projev nahrajte.

Teprve pak porovnávejte svoje provedení se vzorovou nahrávkou, abyste si uvědomili, do jaké míry jste požadavky zvládli sami podle slovního návodu, a co budete ještě vylepšovat při napodobování zvuku nahrávky.

Tato značka před odstavcem znamená, že jde o instrukce, jak přesně máte cvičení realizovat. Zatím zástupně používáme symbol ♥

Tato značka vás upozorňuje na audio či video nahrávku, kterou si máte vyposlechnout či shlédnout. Zatím zástupně používáme symbol 🎵

JAK VZNIKÁ MLUVNÍ PROJEV

Lidská mluva, jako největší vynález lidského rodu, vzniká především v hlavě. Je to velmi složitá duševní a nervosvalová činnost – s vysokým nárokem na koordinaci.

Pokud budeme sledovat mluvu pouze z hlediska akustického, tak můžeme říci, že mluvní projev vzniká v součinnosti tří funkcí:

DÝCHÁNÍ

Dech je energetický zdroj mluveného projevu.

Kvalita znění hlasu i výslovnosti závisí na intenzitě dýchání.

Je třeba, aby vydechovaný proud vzduchu byl po celou dobu promluvy pod stejným tlakem, jinak **na posluchače působíte dojem ochablosti a nedostatečného zaujetí.**

ZNĚNÍ

Vydechovaný proud vzduchu rozkmitá hlasivky – tak vzniká zvuk lidského hlasu. Když ovšem ten sloupec vydechovaného vzduchu nemá dostatečný tlak, zvuk lidského hlasu zní mdle a neproniká prostorem – tedy není vám dobře rozumět.

Tělesné rezonanční dutiny (ústa, nosohltan, lebeční kosti a hrudník) obohacují základní zvuk hlasivek o alikvótní tóny.

Každý člověk má hlas jiného zabarvení – to proto, že tvar rezonančních dutin je rozrůzněný obdobně jako vnější podoba lidí.

Zabarvení hlasu se liší také podle tlaku výdechového proudu vzduchu.

Barvou svého hlasu působíme na posluchače emocionálně.

VÝSLOVNOST

Na artikulaci se podílí činnost tří svalových skupin – rtů, jazyka a žvýkacích svalů.

Žvýkací svaly ovládají pohyb čelistí. Otevírání úst (tedy spíše jejich nedostatečné otevírání) je častou příčinou nedbalé mluvy.

Naproti tomu aktivní výslovnost je předpokladem vzájemného a nezkresleného porozumění.

Zároveň je i vizitkou našeho přehledného myšlení. Ale mnohdy vypovídá i o tom, že mluvčí má svoje myšlení poněkud zmatečné.

Kvalita artikulace přináší zprávu, o našem lidském vztahu k osobě, se kterou hovoříme.

Když hovoříme, jemná svalová činnost je mezi těmito třemi funkcemi propojená do nedílného organického celku.

Mluvní techniky, které budeme probírat, musíme mít osvojené do naprostého automatizmu – tedy musíme je soustavně procvičovat

Jedině pak nám hlas slouží spontánně, aniž bychom jej racionálně řídili.

Věcný obsah svého mluvního projevu můžete způsobem mluvy zvýraznit nebo i naprosto znehodnotit. To proto, že mluva svojí hudební kvalitou ovlivňuje posluchače na úrovni nonverbálního sdělení. Při mluvním projevu předáváme posluchači i řadu informací, které s pojmovým sdělením naší promluvy nesouvisí. Tato skrytá vlastnost mluvy se výrazně podílí na srdečném nebo i napjatém vztahu mezi lidmi.

Zmíněnou vlastnost mluvy většina populace nebere v úvahu.

Záleží na vaší interpretaci, na vašem „přednesu“, zda vaše mluva zapůsobí pozitivně či naopak.

1) MLUVÍM NA HUSTÉM VÝDECHOVÉM PROUDU VZDUCHU.

Mluvím na hustém výdechovém proudě, který v toku řeči nesmím přerušit.

Frázování mluvy se člení podle významových celků ve větě či v souvětí.

Výdechovaný proud přerušujeme pouze v pauzách mezi jednotlivými významovými celky.

Vyvarujte se častého přerušování výdechu, skoro za každým slovem. Je to zlovyk civilní mluvy.

♥ Přečtete následující Nezvalovy verše na hustém výdechovém proudě.

Výdech přerušujeme podle významových celků.

Uvnitř významových celků výdechový proud plyne bez přerušení.

*Kouzlí, kouzlí kouzelník,
vykouzlí nám za pětník
žlutý šátek, rudou růži,
d'áblu zaprodal svou kůži,
je to příliš tajemné,
hrůza, úděs jímá mne,
jímá mne při pomyšlení,
jak se dojmy rychle mění,
včera cirkus, kouzla, čáry,
dneska černooká Máry,
černá Máry v kantýně,
přítulná jen při víně,
při víně a za pětník,
, kouzlí kouzelník.*

Nyní svůj projev nahrajte a porovnejte s metodickou nahrávkou A1.

🎵 nahrávka A_01_01 audio

Mluva na nepřerušovaném výdechovém proudě vzduchu, členěná podle významových celků.

Vaše významové členění se může lišit, ale podstatné je,

abyste mluvu členili (a tedy i přerušovali výdechový proud) pouze po velkých významových celcích.

A nyní pracovně, **pouze ze cvičných důvodů**, opustíme na chvíli významové členění textu a budeme respektovat pouze zřetel technický:

♥ Mluvte v jednom dechovém zátahu.

Nepřerušujte výdechový proud, dokud nespotřebujete všechen vzduch, který máte v plicích.

Dělejte to s takovou důsledností, že přerušíte tok řeči třeba uprostřed slova, když už nemáte žádnou dechovou zásobu.

Potom se v klidu nadechněte nosem a pokračujte od slabiky uprostřed přerušového slova.

♥ Nyní si nahrajte toto své technické provedení

a pak je porovnejte s metodickou nahrávkou

🎵 nahrávka A_01_02 audio

Mluva na nepřerušovaném výdechovém proudě, členěná podle zásoby vzduchu.

Pro zvládnutí korektní mluvy je třeba „**naučit se slyšet**“.

Proto věnujte poslechu nahrávek velkou pozornost. Naučte se slyšet rozdíly mezi svou a metodickou nahrávkou.

Když už „slyšíte“ a rozdíl mezi zněním vašeho hlasu a hlasu učitele je minimální, začínáte se blížit k cíli. Pokud předpokládáte, že budete v rozvoji své mluvy pokračovat i do vyšších úrovní tohoto kurzu, své prvotní nahrávky nemažte a uchovejte si je. S odstupem času posoudíte svůj osobní vývoj.

Tento „nepřirozený způsob mluvy“ – tak jej na počátku průpravy všichni vnímají – jistou dobu trénujte. Podaří se vám tak zaktivizovat svaly, které máme ochablé od počítačového stylu života.

2) ROZLIŠUJI DLOUHÉ A KRÁTKÉ SAMOHLÁSKY.

Samohlásky nazýváme vokály.

Následující text je sestaven ze slov, která obsahují pouze vokál „A“

*Vzplál v barvách zmar
a brána jara padla.
Strach z mála láskám dával tvar
a dlaň svá práva na vahadla kladla,
rána vlahá, marná snaha
vzal však mráz.*

♥ Čtěte nahlas a přehánějte rozdíl mezi dlouhými a krátkými vokály.

Vytvoříte si tak zajímavou hudebně rytmickou strukturu. Vyslovovat správně vokál „A“ znamená, že musíte výrazně otevřít ústa, a tak pořádně rozhybat především žvýkácké svaly. **Odbouráte tak zlovyk ochablé civilní mluvy.** Většinou jsme zvyklí hovořit jenom při minimálním pohybu čelistí - tedy při malé mezírce mezi zuby. Tento ledabylý způsob výslovnosti nahradíme aktivní mluvou, která zní plasticky.

Když vyslovujete vokál „A“ rozevřenost úst je značná.

Při dlouhém „ÁÁÁ“ máme ústa ještě o něco více otevřená než při „A“ krátkém.

Rozdíl mezi dlouhým a krátkým vokálem by měl být v poměru 4 : 1.

♥ Nahrajte si vlastní pokus

a teprve nyní si jej porovnejte s nahrávkou.

🎵 nahrávka A 01 03 audio

Rozlišování dlouhých a krátkých vokálů.

Dělali jste stejně výrazný rozdíl mezi dlouhými a krátkými slabikami?

Nerozpakujte se při nácviu přehánět – za hranici civilní mluvy!

♥ Důležitá výzva

Všechny instrukce výrazně přehánějte!

Značně a výrazně! – až k hranici směšnosti a parodie.

Urychlíte si tím dobu výuky – zbavíte se návyků ochablé a nedbalé civilní mluvy a rychleji si vytvoříte návyk nových mluvních dovedností, které jsou předpokladem korektní mluvy.

♥ Znova si text čtěte a snažte se vyrovnat vzorové nahrávce.

Můžete si metodickou nahrávku zastavovat

a v pauze si daný verš vždy sami zopakovat a co nejpřesněji napodobit rozdíl mezi dlouhými a krátkými vokály.

A nezapomeňte na návyk z 1. bodu sedmera: plynule vydechujte hustý proud vzduchu a při tom dbejte na výrazné rozlišování dlouhých a krátkých slabik.

3) PŘI VÝSLOVNOSTI Í É Á Ó Ú ÚSTA PLYNULE OTEVÍRÁM A ZAVÍRÁM.

Ze školy jste zvyklí vokály vyslovovat v pořadí **Á É Í Ó Ú** – tedy podle abecedy.

Pro účely kultivované mluvy seřadíme vokály do odlišného pořadí **Í É Á Ó Ú** – podle toho, jak se horní a dolní čelist od sebe postupně vzdalují a zase k sobě přibližují. Míra rozevřenosti čelistního úhlu odpovídá mezeře, do které můžete postupně vložit 1, 2, 3, 2 a 1 prst. Toto řazení vokálů podle rozevírání a zavírání úst nazýváme **fonický trojúhelník**.

Prohlédněte si videonahrávku.

🎵 nahrávka A_01_04 video

Pohyb čelistí při výslovnosti vokálů.

Čelisti se plynule rozevívají.

Rty se z úzkého úsměvu, když vyslovujeme „I“,

přes rozevřenost úst, kdy vyslovujeme „A“,

posouvají dopředu až do „kroužkového našpulení“ při výslovnosti „Ú“.

♥ Tvarujte ústa přesně podle videa.

Když zvýrazníte pohyb čelistí a rtů, při každém vokálu se bude tvar ústní rezonanční dutiny výrazně proměňovat a obdobně se promění i zabarvení jednotlivých vokálů, které postupně tmavnou od světle znejícího „Í“ až po naprosto temné „Ú“.

♥ Pusťte si nahrávku ještě jednou a vyslovujte vokály shodně s lektorem.

♥ Nyní to zkuste sami a myslíte na:

- rozevírání a zavírání čelistního úhlu,
- a posun koutků rtů od úsměvu do našpulení úst.

♥ Výslovnost procvičovaných vokálů uplatněte při přednesu následujícího textu.

Verše se vám rozeznají v bohaté barevnosti.

Různobarevnost ve znění jednotlivých slabik prohlubuje účinnost básnických obrazů o jaru:

*Úsměvem února průzračné ledy tají,
stíny bříz vítají přísliby předjaří,
mou řekou toulavou již vory proplouvají
spoutané v nápěvech zpívaných voraří,
již všemi strouhami se jarní vody řinou,
úsměvy zasuté tak dlouho pod lavinou
stékají s úbočí jak písňě pastviny.
Řeky se vrhají v náruč své roviny
a slova ztracená se na svá ústa vrátí
pokorná, tichá, jako tón houslí, když doznívá,
hodiny soumraku se vzdalují a krátí,*

když s říčním pískem smích se sítím prosívá.

♥ Nahrajte si svůj projev.

Nezapomeňte při tom na požadavky z minulých cvičení:

- hustý výdechový proud vzduchu
- a výrazné rozlišování dlouhých a krátkých vokálů.

K těmto dvěma známým požadavkům připojte požadavek nový – proměnu barevnosti vokálů.

Toto je neopominutelný požadavek: Když postupujeme k vyššímu bodu sedmera požadavky z minulých cvičení zůstávají v platnosti.

A teprve nyní si porovnejte vlastní nahrávku s nahrávkou A5

🎵 nahrávka A 01 05 audio

Rozlišování barvy jednotlivých vokálů

Úsměvem února průzračné ledy tají.....

♥ Posuďte, k jakému výsledku jste se dopracovali sami.

♥ Pouštějte si metodickou nahrávku

a mluvejte současně s hlasem lektora!

4) SOUHLÁSKY NA KONCI SLOV VYSLOVUJI S VELKOU PEČLIVOSTÍ.

Souhlásky nazýváme konsonanty.

♥ Přečtete si bez jakýchkoliv předchozích doporučení následující text!

Ááá, již vidím jejich automobil –

„Atakuj devadesát i více mil, at' uděláš maximum!“

Ví Bůh, bude-li pak živ.

Já ho znám – to on jen váhal a neudělal nic.

Tak to je on, náš Robert – jeden den jak chlap, druhý den zas srab.

A to je konec našich vykonstruovaných vět s množstvím konsonantních koncovek.

Při poslechu své nahrávky zjišťujete, jak je text náročný na výslovnost. Je pravděpodobné, že řadu konsonantních koncovek jste vyslovili nedbale. Některé z nich možná i zcela zanikly.

♥ Soustřed'te se tedy na pečlivou artikulaci.

V češtině je přirozený přízvuk na začátku slova, ale nesmíte dechově ochabnout ani v závěru slova či věty.

Naopak budeme výslovnost koncovek přehánět, jako bychom přízvuk ze začátku slova přenášeli na koncovku.

Když požadovanou výslovnost vyznačíme graficky, bude ten samý text vypadat asi takto:

Ááá, již vidím jejich automobil –

„Atakuj devadesát i více mil, at' uděláš maximum!“

*Ví Bůch, bude-li pak žif.
Já ho znám – to on jen váhal a neudělal nic.
Tak to je on, náš Robert – jeden den jak chlap, druhý den zaš srap.
A to je konec našich vykonstruovaných vět s množstvím
konsonantních koncovek.*

Každou konsonantní koncovku vyslovujeme s výrazným dechovým rázem.
Výslovnost každé koncovky vnímejte na jazyku a na rtech jako drobnou dechovou explozi, kterou vytváří energický ráz břišní stěny.

Abychom se zbavili návyku ochablé civilní výslovnosti, musíme opět přehánět – a přehánět výrazně. Při poslechu následující nahrávky rozlišujte různou míru interpretace, kterou můžeme používat:

ochable
přehnaně
vyváženě.

🎵 nahrávka A 01 06 audio

Ochablá výslovnost koncovek

Běžně se hovoří takto – s ochablou výslovností, kdy řadu koncovek neslyšíme jednoznačně, spíše si je pouze odvozujeme z kontextu nebo podvědomým odzíráním úst mluvčího. Pohyb břišní stěny je nulový.

🎵 nahrávka A 01 07 audio

Přehnaná výslovnost koncovek

Přehnaný důraz na výslovnost koncovek vytváříme výraznými dechovými rázy (úsečnými pohyby břišní stěny, jako při kašli či při smíchu). Takováto přehnaná dikce je pouze cestou k tomu, jak se zbavit návyku ochablosti a jak stimulovat dýchací i artikulační svalové skupiny.

♥ Procvičujte přehnanou výslovnost

Procvičujte explozivní výslovnost koncovek jistou dobu **v přehnané podobě**. Přehánění výslovnosti koncovek nám při současné ochablé výslovnosti poslouží jako nástroj, který obnovuje potřebný mluvní návyk a je zároveň nezbytnou metodickou přípravou k vyvážené výslovnosti, která není ani ochablá, ani afektovaná.

Po čase, kdy již přestaneme usilovat o tuto „nepřirozenou výslovnost“, dochází k aktivní vyvážené a korektní výslovnosti

🎵 nahrávka A 01 08 audio

Precizní výslovnost koncovek

Je to způsob, kterým vyslovují koncovky dobří herci i hlasatelé a moderátoři rozhlasu a televize. Takováto výslovnost nesmí působit afektovaně, ale zároveň musí být „nenápadně“ důsledná. Pohyb břišní stěny je přiměřený, jen v milimetrech.

♥ Procvičujte se ve všech třech kvalitách mluvy

Ochablou výslovnost příliš nacvičovat nemusíte, tu máte již plně zvládnutou 😊.

Nevynechávejte žádnou z konsonantních koncovek!

Ani je nevyslovujte jenom polovičatě!

Posléze usilujte o to, abyste sami sebe slyšeli již během své promluvy, a ne až druhotně z nahrávky.

5) NEVYNECHÁVÁM ŽÁDNOU ZE SOUHLÁSEK, KDYŽ SE NACHÁZEJÍ VE SHLUKU.

Shluky konsonant nalezneme uvnitř slova (prázdniny, čestně, bezpečnost)
a také na konci slova jednoho a na začátku následujícího (jak kdo chce, dá se říct těž, den jak květ).

♥ Uplatňujte explozivní výslovnost

při čtení části povídky Jana Wericha.

Využijte explozivní způsob výslovnosti u všech konsonant, ne jen u těch koncovkových, jak jsme to procvičovali v minulé kapitole.

*Žil kdys kdes chlap. Dá se říct těž muž či kmán, jak kdo chce. Já ho zvu chlap.
Nu a on krad, ten chlap. Krad, co moh a kde moh. Zvlášť když měl hlad.
Byl den jak květ, pták pěl, klas zral a nad vším jas.
Jen hvozd se tměl, tam, kde spal chlap.*

Při poslechu nahrávky vlastního hlasu rozhodněte, jak kvalitně vyslovujete.

Vaše mluva byla: ochablá ?
 přehnaná ?
 precizní ?

Teprve nyní, když jste pracovali samostatně si pro porovnání poslechněte následující metodickou nahrávku.

🎵 nahrávka A 01 09 audio

Výslovnost konsonant ve shluku.

Nahrávka je natočena ve všech třech zmíněných kvalitách. Sluchem je jasně rozeznávejte.

Při každém cvičení se plně soustředte na maximální naplnění právě procvičovaného prvku mluvy. Technické mluvní dovednosti z předchozích cvičení by se časem měly zautomatizovat natolik, že je budete plně respektovat, i když na ně budete myslet jenom okrajově.

V kurzu úrovně „B“ budeme pracovat s celou Werichovou povídkou, která je sestavena pouze z jednoslabičných slov. Je to projev Werichova mistrovsky zvládnutého psaného jazyka. Měli byste ctižádostivě směřovat k obdobné kvalitě v oblasti mluvené češtiny.

6) PŘÍZVUK KLADU NA PŘEDLOŽKU.

Přízvuk klademe na předložku, kterou vyslovujeme s následujícím slovem jako jeden celek.

Nerespektování tohoto pravidla je dost rozšířené a běžně se této mluvní nepravosti dopouštějí i slušní moderátoři ☹.

Musíme ovšem vědět i o výjimkách. Přízvuk zůstává na slově za předložkou, když následuje cizí slovo, nebo slovo české, které je hodně dlouhé. Rovněž tak při zdůraznění jedinečného významu, či při porovnávání ze dvou možností. Ve většině případů však přesouváme přízvuk z podstatného či přídavného jména na předložku.

S tímto vědomím čtete následující text.

*Po nedělním lenošení mám vstoupit do pondělní otročiny?
To počkám raději do úterka. Na práci kašlu a vrhnu se do čtení
střeďečních novinek.*

♥ Pokuste se o takové provedení na následujícím textu:

Za devatero horami a devatero řekami žil krásný princ a ještě krásnější princezna.

Když udatný králevic Slavomír zvítězil nad úskočným černokněžníkem Bartolomějem, odvezl zachráněnou Magdalénu na svůj zámek, a jestli ještě nezemřeli, žijí tam v míru a pokoji dodnes.

Dělá jisté problémy tok řeči zpomalit ve všech jeho složkách. Většina lidí prodlužuje pouze pauzy mezi jednotlivými slovy, ale jednotlivá slova pronáší v navyklém tempu překotné každodenní mluvy. Aby se tok mluvy zpomalil skutečně ve všech složkách, musíte si pečlivě pohlídat funkci dechu.

Je nutno mluvit na nepřerušovaném výdechovém proudu a jednotlivá slova mezi sebou intonačně propojovat. Hudebníci mají pro to výraz **legato – vázaně**. Porovnejte svůj projev s následující nahrávkou.

🎵 nahrávka A 01 11 audio
Pohádkový styl vyprávění

♥ Přečtěte text znova – a vystihněte pohádkový styl svým vlastním osobitým způsobem

Na předchozích stranách jsou pravidla mluvního minima pouze popsána, bez metodické průpravy, jak můžete tyto požadavky realizovat. Úroveň „A“, kterou jste nyní prošli, je pouhým seznámením se s nároky i možnostmi kultivovaného vyjadřování.

K tomu, abyste tyto nároky mohli v plném rozsahu zvládnout, vám poslouží dechová, hlasová a artikulační cvičení, která budeme probírat v úrovni „B“.

♥ Všechny body sedmera

Tedy závěrečný souhrn musí obsahovat i šestý bod, který se zabývá pohybovým projevem, který mluvu doprovází.

Těch několik vět naší super krátké pohádky umíte již skoro z paměti. Zaměřte se tedy na to, abyste nadále mohli pohádku vyprávět a nedrželi při tom v ruce text.

Představte si, že máte kolem sebe hlouček dětí, které jsou zvědavé na vaše vyprávění.

Pokud je vhodné, abyste vypravěčský pohádkový styl mírně přeháněli po hlasové stránce, nerozpakujte se doprovodit své vyprávění i obdobně nadsazeným gestickým rozehráním celého těla, abyste dětem příběh co nevíce přiblížili.

U tohoto zadání záměrně nenabízíme metodickou videonahrávku, abyste měli pro sebe naprosto volný prostor, ničím nepoznamenaný, a především proto, abyste měli možnost vyjádřit sami sebe, a ne druhou osobu pouze napodobovat.

poznámka pod čarou

DOPORUČENÍ NĚKOLIKA PŘEDCHOZÍCH STRAN MŮŽEME LAPIDÁRNĚ ZJEDNODUŠIT:

„Mluv z plných plic a nerozpakuj se otevřít si hubu!
Na lektora při lekci a na mikrofon při nahrávání doma!“

Při veškerém zaujetí pro různé technické praktiky mluvy se ale samotná technika mluvy a její procvičování nemohou stát samy sobě účelem.

Neměli bychom ztrácet ze zřetele, že tříbení mluvy není pouze jakýmsi ornamentem našeho životního vystupování, ale že ovládnutí řeči je jedinečný rys člověka, že je to účinný nástroj, který lidem umožňuje se vzájemně dorozumívat.

Vynález lidské řeči byl nejzásadnějším předělem v historii lidského rodu. Schopnost vzájemně se domluvit a porozumět si – vložila do úst našich prapředků mocnější zbraň, než byly ostré drápy a zuby jejich predátorů.

Je velkým paradoxem a problémem současnosti, že řeč používáme spíše k obelhávání a zmatení druhých než k vzájemnému porozumění.

Je třeba se vrátit ke kořenům vzniku lidské řeči, abychom si ji dál pěstovali jako nástroj přiblížení se, vzájemné důvěry a pochopení mezi lidmi.

Sylabus kurzu Prezentační dovednosti v ČJ – Mluvní školení

V rámci kurzu se budeme věnovat projektu mluvní průpravy. Jsem v mírných rozpacích, když mám svým kolegům nabídnout jistou formu školení. Pedagog, když přednáší studentům, ocitá se v obdobném vztahu jako herec vůči svým divákům v divadle a především s ohledem na mluvní projev jsou to profese dosti příbuzné. Herec i kantor jsou oba profesionální mluvčí, jenom těch emocí je v našem povolání o něco méně.

Každý má svůj léty ověřený způsob mluvního vyjadřování. Proč na osvědčených postupech cokoliv měnit. Napadá mě ale jedna oblast, ve které by forma školení nových hlasových dovedností mohla být přínosná. Jsou dny, kdy máme více přednášek a hlas na konci výuky již neslouží tak ochotně jako po ránu. Jindy musíme realizovat přednášku při mírné hlasové indispozici. Existuje několik technických postupů, které usnadňují řešení podobných situací a okolností.

Snad by některé z vás mohla zaujmout i možnost bleskově si projít jednotlivé technické položky, které ve svém úhrnu vytvářejí mluvu barevně znějícího hlasu a perfektní výslovnosti.

Při různých kurzech mluvní průpravy se často setkávám se značným překvapením účastníků, když zjistí, jak mocným nástrojem hlasité, znělé a srozumitelné mluvy je správná způsob hlubinného dýchání. Mohli bychom se věnovat i této oblasti mluveného slova.

Budu reagovat na vaše bezprostřední podněty a požadavky, které jsou spojeny s mluvním projevem.

Ve všech případech půjde především o praktické procvičování, pouze s minimem teoretických rozkladů.

Václav Martinec